

LINKÖPINGS UNIVERSITET
Höstterminen 2020
Speciallärarprogrammet 948A01 och 948AL1
Specialpedagogprogrammet 941A08

Kurs 1: Specialpedagogik – kunskapsområde och forskningsfält, 1-15 hp

Obligatorisk litteratur

von Ahlefeldt Nisser, Desiree (2014). Specialpedagogers och speciallärares olika roller och uppdrag. Skilda föreställningar möts och möter en pedagogisk praktik. *Nordic Studies in Education*, 34, 246-264.

Berg, Gunnar (2011). *Skolledarskap och skolans frirum*. Lund: Studentlitteratur.

Brodin, Jane & Lindstrand, Peg (2010). *Perspektiv på en skola för alla*. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber ekonomi (främst kap 1, 20, 24, men även som referenslitteratur 5, 6, 17, 22 och 23)

Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (red.) (2003). *Problembarnets århundrade. Normalitet, expertis och visionen om framsteg*, Lund: Studentlitteratur (kap 1, 2, 3, 4)

*Canino, Glorisa & Alegría, Margarita (2008). Psychiatric diagnosis – is it universal or relative to culture? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Vol. 49, No.3, pp. 237-250.

Emanuelsson, Ingemar (2003). En skola för alla. Om specialpedagogik. I Staffan Selander (red.) *Kobran, nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning*, Myndigheten för skolutveckling, s 291-30.
<http://hundochkatter.se/special/Kurslitteratur/Kobrannallenomajjen03.pdf>

**Eriksson Gustavsson, Anna-Lena, Göransson, Kerstin & Nilholm, Claes (red.) (2011). *Specialpedagogisk verksamhet i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur.

Erdis, Mare (2011). *Juridik för pedagoger*. Lund: Studentlitteratur.

Examensordning SFS 1993:100, Bilaga 2. Speciallärarexamen, www.regeringen.se (delas ut)

Examensordning SFS 1993:100, Bilaga 2. Specialpedagogexamen, www.regeringen.se (delas ut)

*Florian, Lani (2019). On the necessary co-existence of special and inclusive education. *International Journal of Inclusive Education*, 23:7-8, 691-704.

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (2007). Vetenskapsrådet, <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

*Granlund, Mats & Lillvist, Anne (2015). Factors influencing participation by preschool children with mild intellectual disabilities in Sweden: with or without diagnosis. *Research and Practice in Intellectual and Developmental Disabilities*, 2:2, s 16-135.

- *Grosche, Michael & Volpe, Robert J. (2013). Response-to-intervention (RTI) as a model to facilitate inclusion for students with learning and behaviour problems. *European Journal of Special Needs Education*, 28:3, 254-269.
- Göransson, Kerstin, Lindqvist, Gunilla, Klang, Nina, Magnusson, Gunnlaugur & Nilholm, Claes (2015). *Speciella yrken? Specialpedagogers och speciallärares arbete och utbildning. En enkätstudie*. Forskningsrapport. Karlstad University Studies 2015:13. Karlstad universitet. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:784444/FULLTEXT01.pdf>
- *Göransson, Kerstin, Malmqvist, Johan & Nilholm, Claes (2013). Local school ideologies and inclusion education: the case of Swedish independent schools. *International Journal of Special Needs Education*, Vol. 28, No. 1, pp. 49-63.
- *Göransson, Kerstin, Lindqvist, Gunilla, Möllås, Gunvie, Almqvist, Lena & Nilholm, Claes (2017). Ideas about occupational roles and inclusive practices among special needs educators and support teachers in Sweden. *Educational Review*, 69(4), 490-505.
- Haug, Peder (1998). *Pedagogiskt dilemma: specialundervisning*. Stockholm: Statens skolverk. Tillgänglig på Internet: <http://hundochkatter.se/special/Pedagogisktdilemmaspecundervisning.pdf>
- *Haug, Peder (2017). Understanding inclusive education: ideals and reality. *Scandinavian Journal of Disability Research*. Vol. 19, No. 3, pp. 2016-217.
- *Isaksson, Joakim & Lindqvist, Rafael (2015). What is the meaning of special education? Problem representations in Swedish policy documents: late 1970s-2014. *European Journal of Special Needs Education*, 30:1, 122-137.
- Irisdotter, Sara (red.) (2018). *Läraren och yrkesetiken: principer, värden och förhållningssätt i förskolans och skolans vardag*. Lund: Studentlitteratur
- *Lindqvist, Gunilla & Nilholm, Claes (2013). Making schools inclusive? Educational leaders' views on how to work with children in need of special support. *International Journal of Inclusive education*, Vol. 17, No. 1, pp. 95-110.
- Lutz, Kristian (2013). *Specialpedagogiska aspekter på förskola och skola. Möte med det som inte anses LAGOM*. Stockholm: LIBER AB.
- Läroplan för förskolan, Lpfö 18 (2018) Stockholm: Utbildningsdepartementet, www.skolverket.se
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 (2011). Stockholm: Utbildningsdepartementet, www.skolverket.se
- Läroplan för grundsärskolan, Lgr 11 (2011). Stockholm: Utbildningsdepartementet, www.skolverket.se
- Läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11 (2011). Stockholm: Utbildningsdepartementet, www.skolverket.se

Läroplan för gymnasiesärskolan (2013). Stockholm: Utbildningsdepartementet
www.skolverket.se

Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola (2011). (valda delar)

Läroplan för vuxenutbildningen, SKOLFS 2012:101

Nilholm, Claes (2019). *En inkluderande skola - möjligheter, hinder och dilemman*. Studentlitteratur AB.

Nilholm, Claes (2020). *Perspektiv på specialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur.

Olsson, Ingrid (1999). *Att leva som lytt. Handikappades levnadsvillkor i 1800-talets Linköping*. Linköping Studies in Arts and Science. (delas ut)

Persson, Bengt (2019). *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. Stockholm: Liber.

Persson, Bengt & Persson, Elisabeth (2012). *Inkludering och måluppfyllelse – att nå framgång med alla elever*. Stockholm: Liber.

**Sandberg, Anette (red.) (2014). *Med sikte på förskolan: barn i behov av stöd*. Lund: Studentlitteratur.

*Sandberg, Anette, Lillvist, Anne, Eriksson, Lilly, Björck-Åkesson & Granlund, Mats (2010). "Special support" in Preschools in Sweden: Preschool staff's definition of the construct. *International journal of Disability, Development and Education*, Vol. 57, No. 1, pp 43-57.

Skollag 2010:800. www.riksdagen.se

**Skolinspektionen (2017). *Förskolans arbete med barn i behov av särskilt stöd*.

Skolverket (2014). *Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer.

Speciallärarprogrammet och Specialpedagogprogrammet vid Linköpings universitet (2008). *Råd angående att skriva kursuppgifter, examinationsuppgifter och rapporter*. (delas ut)

**Swärd, Ann-Katrin & Florin, Katarina (2014). *Särskolans verksamhet: uppdrag, pedagogik och bemötande*. Lund: Studentlitteratur.

*valbara referenser

** valbara referenser mot verksamhetsområden v 49 (de historiska delarna i Eriksson Gustavsson läses av alla i kursens inledande veckor)

Därutöver tillkommer internationella överenskommelser (till exempel FN:s barnkonvention och Salamancadeklarationen), kommunala och lokala styrdokument för obligatoriska och frivilliga skolformer och aktuella kursplaner i tillämpliga delar samt aktuella vetenskapliga artiklar. För att få en inblick i aktuell specialpedagogisk forskning och debatt rekommenderas Claes Nilholms blogg. Dessutom läses en valfri skönlitterär bok, som i vid mening gestaltar specialpedagogisk problematik.

Referenslitteratur

- Ahlberg, Ann (2015). *Specialpedagogik i ideologi, teori och praktik: att bygga broar*. Stockholm: Liber.
- Appelberg, Göte, Carlson, Jan (2011). *Juridik för skolledare*. Lund: Studentlitteratur.
- Assarson, Inger (2007). *Talet om en skola för alla*. Malmö Studies in Educational Sciences No 28, Malmö: Holmbergs, <http://dspace.mah.se/handle/2043/3417>.
- Attention (2011). *Allt är en kamp - en undersökning om skolsituationen för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar*. Riksförbundet Attention.
- Bengtsson, Hans & Svensson, Krister (2011). *Ansvar och sekretess i förskola, skola och fritidshem*. Stockholm: Liber.
- Bergem, Tryggve (2000). *Läraren i etikens motljus*. Lund: Studentlitteratur.
- Bladini, Ulla-Britt (1990). *Från hjälpskolelärare till förändringsagent. Svensk speciallärarutbildning 1921-1981 relaterad till specialundervisningens utveckling och förändringar i speciallärarens yrkesuppgifter*. Göteborg studies in educational sciences.
- Boström, Viola & Lundmark, Kjell (red.) (2016). *Skoljuridik*. Malmö: Liber.
- Bruce, Barbro (red.) (2018). *Att vara speciallärare: språk-, skriv- och läsutveckling respektive matematikutveckling*. Första upplagan Malmö: Gleerups.
- Bruce, Barbro (2016). *Specialpedagogik i professionellt lärarskap: synsätt och förhållningssätt*. Malmö: Gleerup.
- Byrne, Bronagh (2013). Hidden contradictions and conditionality: conceptualisations of inclusive education in international human rights law. *Disability & Society*, Vol. 28, No. 2, pp. 232-244.
- Cameron, David Lansing, Nilholm, Claes & Persson, Bengt (2012). School district administrators' perspectives on special education policy and practice in Norway and Sweden, *Scandinavian Journal of Disability Research*, Vol. 14, No.3, pp. 212-231.
- Dalen, Monica (2015). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerup.
- Egelund, Niels & Haug, Peder, Persson, Bengt (2006). *Inkluderande pedagogik i ett skandinaviskt perspektiv*. Stockholm: Liber.
- Erikson, Martin G. (2009). *Referera reflekterande: konsten att referera och citera i beteendevetenskaperna*, Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson Gustavsson, Anna-Lena, Forslund Frykedal, Karin & Samuelsson, Marcus (red.) (2016). *Specialpedagogik - i, om, för och med praktiken*. Stockholm: Liber.
- Gadler, Ulla (2011). *En skola för alla – gäller det alla?* (Doktorsavhandling, Linnéuniversitetet institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap). Växjö: Linnaeus university press.
- Garland-Thomson, Rosemarie (2017). *Extraordinary bodies: figuring physical disability in American culture and literature*. Twentieth anniversary edition. New York: Columbia University Press.
- Gustafson, Katarina & Hjörne, Eva (2015). Friskolan som en frizon för elever i behov av särskilt stöd? Inkludering, olikhet och specialpedagogik för alla [Elektronisk resurs]. *Pedagogisk forskning i Sverige*. (20:3-4, 273-292). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-272702>
- Gustavsson Holmström, Marie (2005). Den sociala modellen. I Berth Danermark (red.) *Sociologiska perspektiv på funktionshinder och handikapp*. Lund: Studentlitteratur.
- Göransson, Kerstin, Nilholm, Claes & Karlsson, Kristina (2011). Inclusive education in Sweden? A critical analysis. *International Journal of Inclusive Education*, Vol. 15, No.5, pp. 541-555.
- Handikapp i skolan. Det offentliga skolväsendets möte med funktionshinder från folkskolan till nutid.* (2005). Skolverket. www.skolverket.se

- Hartman, Sven G. (2003). *Skrivhandledning för examensarbeten och rapporter*. Stockholm: Natur och kultur.
- Hellström, Agneta (2015). *Rätt till stöd i förskola och skola för barn och elever med funktionsnedsättningar*. Nacka: Sinus AB.
- Häggbloom, Pia (2019). *Universell design för lärande: ett inkluderande förhållningssätt*. Lund: Studentlitteratur
- Högskoleverket (2012). Behovet av en särskild specialpedagogexamen och specialpedagogisk kompetens i den svenska skolan. *Högskoleverkets rapportserie 2012:11 R*.
- Jakobsson, Inga-Lill & Nilsson, Inger (2019). *Specialpedagogik och funktionsvariationer*. Stockholm: Natur & kultur.
- Karlsson, Annelie (2020). *Specialpedagogik för fritids: en grundbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindqvist, Gunilla, Nilholm, Claes, Almqvist, Lena & Wetso, Gun-Marie (2011). Different agendas? The views of different occupational groups on special needs education. *European Journal of Special Needs Education*, 26, 143-157.
- Magnússon, Gunnlaugur, Göransson, Kerstin & Lindqvist, Gunilla (2019). Contextualizing inclusive education in educational policy: the case of Sweden. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 2019;(2):67.
- Malmgren Hansen, Audrey (2002). *Specialpedagoger – nybyggare i skolan*. Lärarhögskolan i Stockholm, Institutionen för individ, omvärld och samhälle.
- Mitchell, David (2015). *Inkludering i skolan: undervisningsstrategier som fungerar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Nilholm, Claes (2006). Special education, inclusion and democracy. *European Journal of Special Needs Education*, Vol. 21, No. 4, pp.431-445.
- Olsson, Maria (2016). *Lärares ledarskap som möjliggörande och begränsande i mötet med 'alla' barn: en deltagarorienterad studie*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2016. Stockholm.
- Pedagogisk forskning* (2007). Temanummer: Specialpedagogik, Årg 12, nr 2:2007.
- Pedagogiska magasinet* (2002). Temanummer: Lärares yrkesetik, nr 4:2002.
- Pettersson, Gerd (2017). *Inre kraft och yttre tryck: perspektiv på specialpedagogisk verksamhet i glesbygdsskolor*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2017. Umeå.
- SOU 2000:19. *Från dubbla spår till Elevhälsa - i en skola som främjar lust att lära, hälsa och utveckling*. Slutbetänkande av Elevvårdsutredningen. Stockholm: Sveriges Riksdag.
- SOU 2019:23. *Styrkraft i funktionshinderspolitiken*.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten SPSM (2015). *Där man söker får man svar: delaktighet i teori och praktik för elever med funktionsnedsättning*. Härnösand: Specialpedagogiska skolmyndigheten.
- Specialpedagogiska Skolmyndigheten (SPSM) (2013). *Inkluderande undervisning. Vad kan man lära av forskningen?* Claes Nilholm & Kerstin Göransson. https://kvutis.se/wp-content/uploads/2014/05/00458_tillganglig.pdf
- Söder, Mårten. (2013). Swedish social disability research: a short version of a long story. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 15(1).
- Takala, Marjatta, Sarromaa Hausstätter, Rune, Ahl, Astrid & Head, George (2012). Inclusion seen by student teachers in special education: differences among Finnish, Norwegian and Swedish students. *European Journal of Teacher Education*, Vol. 35, No. 3, pp. 305-325.
- Thurén, Torsten (2005). *Källkritik*. Stockholm: Liber.
- Trost, Jan (2002). *Att skriva uppsats med akribi*. Lund: Studentlitteratur.
- Tössebro, Jan (red.) (2004). *Integrering och inkludering*. Lund: Studentlitteratur.
- Östlund, Daniel (2016). *Stöd till elever - en tillbakablick*. [Elektronisk resurs] Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hkr:diva-16299>
- Östlund, Daniel (2017). *Att anpassa undervisningen efter eleverna* [Elektronisk resurs]. Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hkr:diva-16391>